

Uz prvu godišnjicu smrti mo. fra Anđelka Milanovića Mato Matić, Zagreb

U crkvi Majke Božje Lurdske u Zagrebu 18. travnja 1991. u 19 sati služila se sv. Misa prigodom prve obljetnice smrti mo. o. fra Anđelka Milanovića. Koncelebriranu sv. Misu predvodio je i propovijedao p. fra Vladimir Tadić, vicepostulator kauze sluga božjeg oca Ante Antića uz gvardijana o. fra Pavla Vučkovića i fra Matu Matića. Propovjednik je istakao u propovijedi vrline i dobrotu mo. Milanovića te njegov doprinos i ulogu u crkvenom pjevanju u Crkvi u Hrvata.

Na sv. Misi bili su župljani MBL., štovatelji i rodbina mo. Milanovića. Mješoviti zbor MBL — koji je pok. Maestro niz godina vodio — pod ravnanjem prof. Kristijana Petrovića skladno je i s ljubavlju izveo slijedeće skladbe:

P. Hugolin Sattner: Missa Seraphica
I. Gallus: Ecce quomodo moritur
G. Verdi: Iz Requiema: Blaženka Milić — za sopran solo i zbor a cappella
A. Milanović: Ti si Gospodine baština moja

Komemoracija 1. obljetnice smrti mo. fra A. Milanovića u Sinju Ante Samardžić, Sinj

Prva obljetnica smrti Mo. fra A. Milanovića, dugogodišnjeg predstojnika *Instituta za crkvenu glazbu u Zagrebu* i glavnoga i odgovornog urednika časopisa za duhovnu glazbu *Sveta Ceclija*, obilježena je svečanom komemoracijom 17. travnja 1991. godine u Svetištu Gospe Sinjske. Tom zgodom u Sinju je gostovao *Zbor časnih sestara iz Splita* kojim ravna mo. s. Mirta Škopljanac-Mačina. Okosnicu ovog Zbora čine sestre milosrdnice iz Splita i širega splitskog okružja, a za ovu prigodu priključio im se i dobar broj časnih sestara iz drugih redova, uglavnom bivših studentica *Instituta za crkvenu glazbu u Zagrebu*, koje sada djeluju na ovom području, a kojima je mo. A. Milanović bio profesor. Za sve njih on je bio dobar i drag čovjek, svećenik i profesor; bio im je jednostavno *Maestro*. Kao da se taj naslov nerazdvojno vezao uz njegovo ime.

Program o 1. obljetnici smrti A. Milanovića sastojao se od koncelebrirane svete mise, od komemorativnog i od koncertnog programa. Liturgijskom slavlju u crkvi Gospe Sinjske predsjedao je i propovijedao fra Tihomir Grgat, a u koncelebraciji je sudjelovalo još 12 svećenika. Propovjednik je pjesničkim riječima orisao njegov lik. Istakao je da je mo. A. Milanović "zdušno volio čovjeka" i da stoga "treba hvaliti Gospodina za sve dobro što ga je za života učinio". Već spomenuti Zbor časnih sestara pjevao je koralnu *Misu za mrtve*, a tijekom liturgijskog slavlja još su otpjevale prikaznu pjesmu *Bogu Božje* od Šime Marovića, a za pričesti su prekrasno otpjevale uskršni koralni himan *Na gozbu Kralja Jaganjca*.

Nakon liturgijskog slavlja u crkvi gvardijan fra Jozo Zrnčić sve je nazočne pozvao u veliku samostansku dvoranu gdje je slijedio komemorativni i koncertni program. U komemorativnom dijelu programa najprije je dr. Ante Kusić iznio svoja "Sjećanja na prijatelja mo. A. Mila-

novića". Ocrtao ga je kao "čovjeka čovjekoljubive dobrote", potom kao "Kristova čovjeka i dijete Franje Asiškog". Uvijek je pokazivao, istakao je dr. Kusić, "spremnost da pomogne, da daruje znanje". Nakon toga je dr. Kusić vrlo toplo i suživljeno otpjevao Milanovićevu skladbu *Starcu Milovanu* uz klavirsku pratnju s. Mirte. Slijedilo je izlaganje s. *Mirje Tabak* pod naslovom: "Uloga mo. Anđelka Milanovića u glazbenom odgoju sestara". Istakla je njegovu "skrb i zauzetost za odgoj redovnica" te njegovu "plemenitost, jednostavnost i dobrotu". Često im je navodio načelo pape Pavla VI. da uvijek imaju na srcu "sensus Ecclesiae" tj. da pjevaju ono i onako kako Crkva želi.

Slijedio je koncertni program koji se sastojao od devet zbornih skladbi i od jedne instrumentalne točke. Kroz program je vodio dr. *Petar Zdravko Blajić* koji je vrlo odmjereno i sažeto iznosio dragocjene podatke o pojedinoj kompoziciji i autoru i smještio ih u određeni povijesni kontekst.

Podimo redom. Koncert je otvoren s gregorijanskim uskršnim napjevom *O filii et filiae* koji je izveden uistinu značajki. Vidi se da je s. Mirta pravi poznavatelj gregorijanskoga koralnog pjevanja. Slijedio je Lassov *Oculus non vidit*, dvoglasni motet klasične polifonije, koji je otpjevan vrlo precizno i ujednačeno bez instrumentalne pratnje.

Zbor časnih sestara na komemoraciji u Sinju

Potom su slijedile dvije skladbe iz hrvatske glazbene baštine. Lukačićev motet *Cantate Domino* izveden je u jednom dahu, sa srcem i s ljubavlju. U njemu je došla do izražaja sva pjevnost i razigranost baroka s mnoštvom kontrasta koje su svojstvene baroku, s čestim i naglim izmjenama tempa i dinamike s naglašenom ekspresivnošću. I glasovirska pratnja ovog Lukačićeva moteta bila je podređena stilskim zahtjevima ranobaroknog vremena u kojem je ljudska riječ odnosno glas glavni nositelj tekstovne i glazbene poruke, a instrument samo lagano podržava pjevače. Ovaj je motet izveden s izuzetnim angažmanom sviju. Kokotov *Gospojo si milostivna*, obrada napjeva iz *Cithare octochorde*, pokazao je svu glasovnu snagu ovog uistinu kvalitetnog zbora. Motet je otpjevan a cappella, i djelovao je neodoljivo raspjevano.

Kao petu točku programa Zbor nam je izveo skladbu Š. Marovića *Zdravo rajska Kraljice*. To je nedavno uglazbljena četveroglasna polifona skladba za ženski zbor a

cappella. Čini se da je Marovićev skladateljski put isključivo modalan i po tomu je jedinstven i originalan u hrvatskoj glazbi. I po ovoj se kompoziciji vidi da vješto vlada polifonim oblicima i uspjeva svakoj frazi utisnuti dušu. Skladba je vrlo uspjela i pjevna sa zamjetljivim melodijskim elementima mediteranskoga domaćeg podneblja. Zbor časnih sestara i u ovoj je polifonoj skladbi dokazao da ima izvrsnu tehniku pjevanja. Skladba je pravo osvježanje za ženske zborove, ali svakako samo one vještije, s glazbenim odgojem i kulturom.

Jedina instrumentalna točka na ovom komemorativnom koncertu bila je *Marcia Turca* iz sonate u A-duru K. 331 od W. A. Mozarta koju su na glasoviru četveroručno sigurno i efektno izvele s. *Kristijana Ajduković* i s. *Violeta Jukić*.

Sedma točka ovog koncerta bio je *Zbor Hrvatica* iz opere *Porin* Vatroslava Lisinskog. U ovoj nacionalno obojenoj skladbi došla je do punog izražaja čistoća pjevanja, prekrasna pianissima te vrlo uspjele dinamičke gradacije uz, razumije se, pouzdanu klavirsku pratnju.

I Marovićeva kompozicija iz mlađih dana *Teci Jadro*, koja uvijek zvuči poletno i svježe, odpevana je izražajno i proživljeno sa snažnim crescendoima.

Odakov *Paysage III*. lirski je dragulj, pravo malo remek-djelo ljepote. Ti Odakovi *Naši bregi mali*, u izvedbi *Zbora časnih sestara*, a pod sužvljenim i poletnim ravnanjem s. *Mirte*, auditoriju su tonski tako dočarali, gotovo oslikani, kao da ih pred sobom gledamo.

Narodna dalmatinska pjesma *Na brodicu*, u vrlo uspjeljoj i dopadljivoj obradi A. Milanovića, bila je završna točka koncertnog programa u povodu 1. obljetnice smrti mo. fra Anđelka Milanovića. I ova je skladba izvedena vrlo efektno i sa svom ležernošću što i priliči ovoj vrsti glazbe.

U svemu, koncert je izveden na visokoj profesionalnoj razini. Velika samostanska dvorana bila je pretijesna za brojno slušateljstvo koje se okupilo na ovu komemoraciju. Završni je pljesak pokazao da je ovo bio vrhunski glazbeni doživljaj. Pljesak je bio iskren izraz priznanja i zahvalnosti *Zboru časnih sestara* iz Splita koje su brižno pripremile i izvrsno izvele ovaj uistinu kvalitetan program. Potpunom uspjehu ovog koncerta u dobroj je mjeri doprinijela i sigurna instrumentalna pratnja s. *Violete Jukić*, ali svakako najveće priznanje ide voditeljici i dirigentu ovog *Zbora časnih sestara* mo. s. *Mirti Škopljanac-Maćina* koja je podnijela najveći teret i od koje je i potekla ova zamisao i hvalevrijedna inicijativa da se "dragom Maestru" fra A. Milanoviću priredi ova vrlo uspjela komemoracija. S. *Mirta* je znalački i visoko profesionalno ravnala izvedbom i vještom i sigurnom rukom izvlačila maksimum od *Zbora*. Svaka je točka temeljito pripremljena i obrađena, i sve je djelovalo nadasve uvjerljivo i izražajno. Zbor časnih sestara ima izvrsnu dikciju kako latinskih tako i hrvatskih tekstova s kristalno čistom intonacijom.

Na kraju je gvardijan fra Jozo Zrnčić od srca zahvalio propovjedniku, predavačima, dirigentu, voditelju programa, instrumentalistima i Zboru časnih sestara i sve ih zadržao na večeri. Kazao je da za mo. A. Milanovića vrijedi ona izreka: Dobri i zahvalni ljudi su kao plodna polja-uvijek vraćaju stotruko. I ovaj susret o 1. obljetnici njegove smrti bilo je za sve nazočne veliko duhovno obogaćenje.

ETNOMUZIKOLOGIJA

Franjo Šaver Kuhač
Miroslav Vuk, Zagreb

(Nastavak)

I pismo Vatroslavu Jagiću, tadanjem sveučilišnom profesoru u Petrogradu, tragičan je primjer za Kuhačevu materijalnu situaciju, nerazumijevanje sredine, ali i naivnu nadu da bi iz Rusije mogla stići veća novčana podrška Jagićevim zalaganjem. U trenutku kada je pisao ovo pismo tada je tiskao svoju četvrtu knjigu, ali izgledi za njezinu prodaju bili su vrlo maleni, a tiskarski dugovi su rasli. Na njegove molbe i apele javlja se zlokobni znak — jedni nemaju, drugi usmjeruju novac drugim ciljevima, a treći ne odgovaraju. Kao prosjak obraća se moćnijima i bogatijima, očekuje od Rusije da učini ono što nije u stanju i ne želi učiniti njegova domovina. Lijepa i velika nada koja će se pretvoriti u isto tako veliko razočaranje.

5. V 1881.

"Veleučenom gospodinu Dr-u Ignjatu Jagiću
sveučilišnom profesoru
V. imp. Akademiju nauk.

S. Petersburg

Veleučeni gospodine!

Čast mi je poslati Vam treću i četvrtu svezku treće knjige, koje su usljed nesretnoga potresa tri mjeseca kašnje sviet ugledale nego što bi morale.

Kako ćete, veleučeni gospodine, iz ovitka razabrati, to sam četvrtu knjigu već počeo štampati, ali neznam hoću li ju moći zgotoviti, a još manje, hoće li peta i posljednja knjiga bieli sviet ugledati. Zadužio sam se izdavanjem te sбирke toliko, da neznam ni kud ni kamo. Uslijed potresa odpade mi više od polovice abonemata a od sabora dozvoljene 1000 for. za četvrtu knjigu dobiti ću teško, budući se kod vlade kaže, da bi ja rečenu svotu iz eventualnih prištednjah imao dobiti, nu da ove godine prištednja ne bude.

U ovoj svojoj nevolji preliepo Vas molim, veleučeni gospodine, da mi preporukom Vašom u pomoć budete, jer ako tko hoće i može slov. pisca podupreti, to je možna Rusija, u koju mi ovdje i onako kao u spasitelja gledamo. Uvidjam, da Vam veleučeni gospodine, ne može jako ugodno biti, pa da ni mnogo vremena ne imate za drugoga takvu pripomoć izposlovati, ali uz Vaš ugled u učenom i omenom svietu i uz Vaše konekcije ne može Vam teško biti na pravoga se čovjeka namjeriti koji bi voljan bio u pripomoć mi priskočiti. Tuj se ne radi o kakvom imetku, već o 2-3000 for., pa bi ja i djelo moje spašeno bilo. Ima u Rusiji bogataši, kojim bi takova svota bila, koliko kojemu našem barunu dva krajcara. Narod naš ne ima, biskup Strossmayer ne ima, akademija